

activiteitenverslag

2022

INHOUDSOPGAVE

1. De heilige Titus Brandsma	2
2. De Titus Brandsma gedachteniskerk	3
3. Bezinningsaanbod	4
4. Exposities	7
5. Pastoraat, diaconaat en geestelijke begeleiding	8
6. Gebruik en verhuur	8
7. Bijzondere activiteiten en contacten	10
8. Public Relations	12
9. Groot onderhoud en financiën	12
10. Organisatie	14

1. De heilige Titus Brandsma

Het jaar 2022 is voor het Titus Brandsma Memorial bepaald geweest door de heiligverklaring van Titus Brandsma.

In december 2021 werd vanuit Rome bekend gemaakt dat alle procedures om tot heiligverklaring over te gaan waren doorlopen en dat het aan paus Franciscus was om de datum te bepalen van de daadwerkelijke heiligverklaring.

Op 4 maart kwam het bericht vanuit Rome dat Titus Brandsma, samen met 9 andere mensen, op zondag 15 mei in Rome heilig verklaard zou gaan worden. Deze unieke gebeurtenis heeft heel wat extra activiteit en publiciteit gegeven aan Titus Brandsma en ook aan het Titus Brandsma Memorial.

Publiciteit

Zowel landelijke als lokale media hebben rondom de aankondiging van en de heiligverklaring zelf over Titus Brandsma gepubliceerd. Diverse media die het Titus Brandsma Memorial hebben weten te vinden:

- televisie: NOS journaal, Omroep Gelderland, Omroep Max (inclusief deelname van de beheerder van het TBM aan het live programma Tijd voor Max, op woensdag 11 mei)
- video: gemeente Nijmegen
- radio: Radio 1
- krant: De Volkskrant, Trouw, NRC, De Gelderlander, De Brug, De Zeeheld (wijkkrant)

Activiteiten

Behalve medewerking aan publiciteit rond (de heiligverklaring van) Titus Brandsma waren er heel wat (extra) activiteiten, zoals:

- deelname aan de Karmel Romereis (12-19 mei) door enkele mensen van de Eliagemeenschap
- speciale gebedsdienst op 15 mei, met gezamenlijk kijken naar de heiligverklaring op de televisie (via beamer);
- vesperviering van het dekenaat Nijmegen op 15 mei 's middags in onze kerk;
- Titus Brandsma Vriendendag op 17 juni (samenwerking Stichting Vrienden van Titus Brandsma, het Titus Brandsma Memorial en de Karmelorde Nederland);
- de frequentie van de onlangs ontwikkelde 'Tituswandeling' door Nijmegen is flink verhoogd, naar 1 à 2x per maand;
- ontvangst van gasten uit het buitenland, zoals enkele Karmelbroeders uit de Filipijnen en de provinciaal van de Karmel in Ierland; een Ierse parochiepriester; een groep parochianen uit Xanten (Dld.); een groepje Amerikaanse en Canadese docenten van een internationale cursus voor jonge RK leidinggevenden; één broeder uit de Filipijnen verbleef 3 maanden in de Karmel-community bij het TBM om Titus Brandsma beter te leren kennen;
- ontvangst van personen en groepen uit Nederland; zo waren er o.a. de volgende groepen:
 - o Karmel Twente
 - o pastoresteam uit bisdom Haarlem
 - o het personeel van het Titus Brandsma Instituut
 - o een tennisvereniging uit Malden
 - o een oecumenische bezinningsgroep uit Limburg
 - o een oecumenische groep uit Apeldoorn
 - o oud docenten uit Nijmegen

- World PeaceFlame wandelaars
- vrijwilligers van de Tituskapel (Stichting het Kruispunt, Nijmegen)
- berichtgeving over de (activiteiten rond de) heiligverklaring op de website en op Facebook;
- het laten maken van een 3D beeld van de schoenen van Titus Brandsma voor een expositie in het WO2 infocentrum in Nijmegen (een dependance van het Vrijheidsmuseum in Groesbeek);
- contact met het democratie festival: Grondfest, in Nijmegen, wat leidde tot de uitgave van een Titus Courant;
- bezoeken van de voorstelling van Peter Vermaat over Titus Brandsma, in theater de Lindenberg, waar we enige vrijkaartjes voor ontvingen;
- contacten met individuele mensen die ervaringen met Titus Brandsma wilden delen, of wat extra informatie of materiaal over/van Titus Brandsma zochent;
- verschillende mensen hebben vanuit het TBM en de Karmelprovincie inleidingen over Titus Brandsma elders verzorgd; de beheerder van het TBM was zodoende in Amsterdam (maart) en Den Bosch (november).

2. Titus Brandsma gedachteniskerk

Openstelling

De Titus Brandsma gedachteniskerk is ook dit jaar weer alle dagen open geweest, van 10.00 – 16.00 uur, dankzij de trouwe inzet van een grote groep vrijwilligers, die als kerkwacht gastvrijheid verlenen en een oogje in het zeil houden.

Veel mensen lopen even binnen om de weldaad van de stilte te ervaren, een kaarsje aan te steken, hun zorgen met Titus of met Maria te delen, wat te bidden of zich te bezinnen, of om wat rond te kijken.

Titusdevotie

Vanwege de heiligverklaring van Titus Brandsma kwamen meer mensen dan gebruikelijk naar de gedachteniskerk. Titus Brandsma blijkt voor veel mensen een bron van steun en van bezieling. Dagelijks bezoeken mensen de speciale kapel in de kerk en schrijven desgewenst hun gebedsintenties in een boek dat voor dit doel aanwezig is. Zij maken een rondgang door de kerk langs de panelen waarop het leven van Titus Brandsma verbeeld is en de vitrines waarin herinneringsobjecten tentoongesteld zijn.

Aan de buitenkant van de kerk is in maart een mooi bord opgehangen (ontwikkeld door een van onze vrijwilligers) dat melding maakt van de heiligverklaring van Titus Brandsma.

Liturgie

Na de lockdown vanwege Corona aan het begin van het jaar, hebben we verder wekelijks weer de volgende liturgievieringen kunnen houden:

maandag t/m vrijdag	08.00 uur	psalmviering
maandag t/m vrijdag	12.30 uur	stilteviering
maandag t/m donderdag	19.00 uur	viering rond het evangelie
zaterdag	12.30 uur 17.00 uur	viering rond de karmelregel woord- en communieviering of eucharistieviering
zondag	10.30 uur	viering rond het evangelie

Nadat pastor Paul Reehuis in oktober van 2021 een herseninfarct kreeg zijn de Eucharistievieringen van dinsdag, woensdag, donderdag en zaterdagmorgen van 9.00 uur komen te vervallen.

De zaterdagmiddagviering van 17.00 uur is enkele maanden door vrijwilligers overgenomen en werd een Woord- en Communieviering. Naarmate Paul Reehuis weer verder revalideerde kon er ook weer vaker een Eucharistieviering gehouden worden.

In de periode van 16 juli (Karmelfeest) tot de eerst week van september vervallen elk jaar de psalmvieringen van 8.00 uur, en is er 's avonds een psalmviering, in plaats van een viering rond het evangelie.

De groep mensen die op zondag aan de viering deelneemt wordt de 'Eliagemeenschap' genoemd. Deze gemeenschap heeft een werkgroep van circa 15 mensen die de verantwoordelijkheid voor de 'vieringen rond het evangelie' draagt. Sinds de coronapandemie zijn de 'vieringen rond het evangelie' van 19.00 uur woorddiensten geworden en die op zondag vieringen van woord & tafel.

Heel het jaar was de psalmviering van de week ook thuis online mee te bidden. Op de website werd elke week, door de inzet van diverse mensen, een opname van de psalmviering van die week geplaatst samen met de daarin voorkomende teksten¹.

3. Bezinningsaanbod

Als Karmelitaans Centrum voor Spiritualiteit biedt het Titus Brandsma Memorial naast dagelijkse gastvrijheid en liturgie een gevarieerd aanbod voor bezinning, vorming en scholing: in gespreks-groepen, cursussen en lezingen, aansluitend bij levensthema's, de Schrift en de mystieke traditie, steeds met het oog op concrete geleefde spiritualiteit. Geïnspireerd door Titus Brandsma is er ruimte voor ieder die zoekt naar zin en verdieping, naar dragende Grond, in het leven van alledag.

Jaarcursussen

- **Biddend leven – in de ruimte van de psalmen;** 10 maandelijkse bijeenkomsten op vrijdag van 16.00 - 19.30 uur, van september tot mei. In deze cursus verdiepen mensen zich in de spiritualiteit van de psalmen en de psalmvieringen.

Vanwege de coronapandemie is in deze cursus ervaring opgedaan met het houden van **online bijeenkomsten**. Toen de lockdown maatregelen voorbij waren, wilden de meeste cursisten wel weer graag naar ons centrum toekomen, maar de mogelijkheid is gebleven om als toehoorder de

¹ Zie: <https://titusbrandsmamemorial.nl/vieringen/psalmviering/>.

inleidingen van deze cursus te volgen. Ook bestaat de mogelijkheid om bij afwezigheid de inleiding op een later tijdstip te zien en te beluisteren, via een website pagina van het TBM.

Er werken 7 deskundige inleiders aan mee, en nog enkele andere mensen die voor het goede verloop en een goed nagesprek zorgen. Er deden in totaal ongeveer 30 mensen aan mee. Zij komen vanuit het hele land.

In het kielzog van deze cursus besloot Kees Waaijman (in overleg) om bij elke psalm een inleiding in de spiritualiteit van die psalm en haar liturgische viering op te nemen. Vanaf 2 mei van dit jaar verscheen zo naast de 'psalmviering van de week' (zie hierboven bij 'liturgie') ook een '**psalminleiding van de week**' bij diezelfde psalm als die in de psalmviering centraal staat.

De websitecommissie heeft ervoor gezorgd dat er een heel '**biddend leven**' gedeelte op de website is verschenen, waar de psalmvieringen, de psalminleidingen en de psalmcursussen te vinden zijn (zie <https://titusbrandsmamemorial.nl/biddend-leven/>). Voor de psalminleidingen is ook een archiefpagina gemaakt. Zo kan ieder die dat wil ook thuis zich verdiepen in een psalm vanuit de invalshoek van spiritualiteit en liturgie.

- **Karmelregelgroep** – er waren dit jaar **twee groepen** die 8x bijeengekomen zijn. Een jaargang loopt van september – juni. In de groepen wordt steeds een klein stukje gelezen uit de Karmelregel, en samen besproken in het licht van de eigen leefsituatie en spiritualiteit. De ene groep richt zich iets meer op een eerste kennismaking met de Regel, de andere is een groep die al ca. 12 jaar bestaat, waar een deel van de mensen al vele jaren mee doet, maar waar ook steeds weer ruimte is voor nieuwe deelnemers. Het aantal deelnemers ligt tussen de 5 en de 10 mensen.
- **Leesgroep Speling**; in deze groep bespreken de deelnemers vier keer per jaar (aansluitend bij het kwartaalblad voor spiritualiteit: Speling²) diverse artikelen. De groep had dit jaar het maximale aantal deelnemers van 12 personen.
- **Bijbels Hebreeuws**; elke 14 dagen van september t/m juni. Er is een **beginnersgroep** en een (**licht**) **gevorderden groep**. Om deelname van mensen die ver van Nijmegen afwonen mogelijk te maken is de gevorderdengroep overgegaan naar **online** bijeenkomsten. Gemiddeld namen er 5 mensen deel aan deze cursussen.
- **Bijbelinstuif**; elke donderdagmorgen is er van september t/m juni de gelegenheid om met elkaar de evangelietekst van de komende zondag te lezen en te bespreken. Een aantal deelnemers komt elke week, anderen schuiven soms aan, en weer anderen heel regelmatig. Het aantal deelnemers schommelt tussen 5 en 15.

Het cursussen Bijbels Hebreeuws en de Bijbelinstuif hebben enige maanden zonder de leiding van Paul Reehuis gefunctioneerd. Inmiddels is hij weer ingestapt en heeft hij een meer begeleidende rol gekregen, met anderen als gespreksleiders. In de cursus 'Biddend leven' is het geven van een inleiding over de psalm door Paul overgenomen door Marieke Rijpkema.

Signalen van Spiritualiteit

Gewoonlijk worden er per jaar drie series avonden 'Signalen van Spiritualiteit' aangeboden en soms een extra bijeenkomst. Rondom een bepaalde thematiek spreken mensen over wat hen bezielt en gaande houdt op de geestelijke weg. De werkgroep die de avonden voorbereid bestaat uit drie personen.

- Aan het begin van 2022 zijn twee bijeenkomsten van de serie 'Signalen van Spiritualiteit' die eigenlijk gepland stonden voor de **Advent van 2021**, maar vanwege de corona lockdown niet door konden gaan alsnog online gehouden. Het thema cirkelde rond '**Maria in het licht**' (respectievelijk

² zie <https://www.speling.nl/>

vanuit de kunstwerken die voor de Advent/Kersttentoonstelling waren ingeleverd, en vanuit de wereld van armoede). Ca. 20 mensen namen hieraan deel.

- Vanwege de late aanvang van de Adventserie, onduidelijkheden rond de Corona maatregelen en de grote drukte rondom de heiligverklaring van Titus Brandsma, is de serie in de **Veertigdagentijd** komen te vervallen.
- Een **extra avond 'Signalen van spiritualiteit'** is gehouden in mei, rondom de toen lopende expositie **'Onderstroom'**, met gedichten van Jos Delisse (1960-2016) en bijpassende schilderijen van zijn zus Angela Delisse. Katia Delisse-Mercelis (weduwe van Jos) en Angela leidden de avond en er ontstond een mooi gesprek over ieders geraaktheid door de gedichten en de schilderijen. Deze avond had 11 deelnemers.
- De septemberserie is wegens drukke werkzaamheden komen te vervallen.
- Voorafgaand aan de **serie avonden in de Advent** van 2022 is er in de werkgroep uitgebreid gesproken over de vormgeving van de avonden. In de loop van de jaren waren we gewend geraakt aan een vorm waarbij een deskundige inleider een verhaal houdt en daar in het tweede deel van de bijeenkomst (kort) met elkaar op doorgesproken wordt. Tijdens de serie die we in oktober 2021 hadden gehouden over onze ervaringen met de corona crisis hadden we een andere vorm gepraktiseerd: het was veel meer een gezamenlijk gesprek, vanuit eigen ervaringen en inzichten. Wel steeds vanuit een bepaalde invalshoek die door iemand werd ingeleid. Dat was goed bevallen. Voor de Adventserie hebben we ervoor gekozen om die opzet door te zetten. Het thema werd **'Van gegeven naar ontvangen'**. Er werden geen 'sprekers van buiten' uitgenodigd, wel kort invalshoeken toegelicht door iemand vanuit de werkgroep, waarna er veel ruimte was voor gesprek. Korte teksten vanuit de bijbel en de mystieke traditie werden ook als 'gesprekspartners' in gebracht. De avonden werden ook iets meer dan anders als los te volgen avonden aangeboden. In totaal hebben er 18 mensen deelgenomen. Gemiddeld waren er ca. 10 mensen per avond.

Losse cursussen

In de loop van het jaar zijn er cursussen die per serie of soms ook per bijeenkomst gevolgd kunnen worden. In 2022 waren dat:

- **Mystiek in de Psalmen.** Vanwege de goede ervaringen met deze bijeenkomst online (voor deelname van mensen verder weg, en ook vanwege de concentratie die het mogelijk maakt) is dit jaar heel de serie van drie bijeenkomsten **online** aangeboden, via Zoom. De bijeenkomsten waarin Kees Waaijman de deelnemers meeneemt de spiritualiteit en de mystiek van de psalm in, konden ook los gevolgd worden. Totaal hebben er 35 mensen deelgenomen. Per bijeenkomst deden er ca. 25 mensen mee.
- Vanwege de fysieke gesteltnis van Paul Reehuis (na zijn herseninfarct) zijn er dit jaar geen **Lectio Divina** bijeenkomsten geweest, onder zijn leiding.
- Wel was er weer een serie **'In de leerschool van Titus Brandsma'** met dit jaar als thema: **'inleidingen in spiritualiteit'**. In vijf bijeenkomsten lazen de deelnemers, onder leiding van Anne-Marie Bos, aandachtig de aangeboden teksten van Titus Brandsma.
- In het voorjaar waren er **rond Pasen en Pinksteren** drie avonden **'meditatief zingen'** met Anne-Marie ter Beke als begeleider. Gemiddeld namen hier ongeveer 10 mensen aan deel.

Retraite te voet: Geraakt in stilte

Jaarlijks wordt een stille retraite georganiseerd in de Ardennen, waarin dagelijks gewandeld wordt. Het is een samenwerking tussen het Titus Brandsma Memorial en Tactum (in de persoon van Winfried Timmers). Dit jaar was de retraite van 21 – 28 augustus. Het maximum aantal van 14 mensen nam deel.

4. Exposities

In het Titus Brandsma Memorial is in het bezinningscentrum gelegenheid om in de gang en de zalen te exposeren. Een expositie commissie (momenteel bestaande uit drie personen) nodigt elke paar maanden een of enkele kunstenaars uit om te exposeren, of hangt werken op uit eigen bezit.

Meestal blijft een expositie 2 à 3 maanden hangen.

Vaak wordt aangesloten bij de tijd van het kerkelijk jaar, zoals de Advent- & Kersttijd en de Veertigdagentijd. Kunstenaars komen vaak vanuit de directe omgeving van het Titus Brandsma Memorial. De exposities waren dit jaar:

- Advent 2021 – februari 2022: een twintigtal verschillende kunstenaars zijn ingegaan op de open uitnodiging om een eigen kunstwerk in te leveren, geïnspireerd door het thema: *‘Maria in het licht’*. Heel wat verschillende kunstwerken waren te zien: schilderijen, borduurwerk, foto’s, beeldjes, ikonen, tekeningen en een kunstwerk van papier.
- Veertigdagen- en Paastijd (ca. maart – mei):
 - foto’s van Cor Bladt, met als titel: *ogen blikken stil*
 - schilderijen van Lise van Rhenen, met natuur als inspiratiebron
 - reproducties van *een kruisweg* door Ted Feelen (eigen bezit) in de Veertigdagentijd en reproducties van *de 7 werken van barmhartigheid* door Pat De Vylder (eigen bezit) in de Paastijd
- Voorjaar en zomer:
 - schilderijen van Angela Delisse (bij gedichten van Jos Delisse), met als titel: *Onderstroom*
 - abstracte schilderijen van Freek Sanders, met als thema: *Leegte - Vorm*
- Najaar: Van september tot aan de Advent hadden we een heel bijzondere expositie, waar ook een bijzonder verhaal aan zit. Eind december 2021 ontvingen we bericht van mw. Trijini v.d. Sluis. Zij bleek de zaakwaarneemster en zus te zijn van kunstenaar mw. **Aafke Holman**. Zij heeft, over een

periode van 12 jaar, een serie abstracte aquarellen gemaakt van alle 150 psalmen (en enkele apocriefe psalmen). Nu ze op leeftijd was gekomen zochten ze een bestemming voor deze unieke serie, en waren ze uitgekomen bij het Titus Brandsma Memorial. In 2010 was de hele serie tentoongesteld geweest in het Titus Brandsma Memorial en de Stevenskerk. Daar bewaarden zij heel goede herinneringen aan. Sinds die tijd hadden ze ook de psalmuitleg van Kees Waaijman leren kennen, en is er vaak bij exposities (in Nederland en Duitsland) gebruik gemaakt

van de thematische indeling van de psalmen zoals die in zijn boekjes over de psalmen in de serie ‘Verklaring van een bijbelgedeelte’ tot uitdrukking zijn gekomen. Nu wilden ze de hele serie schenken aan het Titus Brandsma Memorial “wetende dat het een passende omgeving is en het met de juiste aandacht verzorgd zal worden”. Na overleg hebben wij kunnen aangeven dat we deze schenking van harte wilden aanvaarden. Op 17 februari vond de officiële overdracht plaats in Buitenpost (Friesland), in aanwezigheid van de lokale pers. Tot onze grote verrassing ontvingen we op 24 februari het bericht dat ze die morgen was overleden. Ze is 91 jaar oud geworden.

In de periode van september tot eind november hebben we een selectie van de aquarellen van Aafke Holman in ons centrum en in de kerk geëxposeerd. De opening vond plaats op zondag 11 september, in aanwezigheid van familie en vrienden van Aafke Holman. De expositie kreeg als titel: *Psalmen in kleur*.

(Zie: <https://titusbrandsmamemorial.nl/psalmen-in-kleur-van-aafke-holman/>) en zie ook de ‘tekens van leven’ van 18 februari, 7 maart en 9 september, te vinden op:

<https://titusbrandsmamemorial.nl/titus-brandsma-memorial-centrum-voor-spiritualiteit/nieuws/archief-van-een-teken-van-leven/>).

Bij overdracht. Mw. Holman rechts.

- Advent- en Kersttijd:
 - ikonen van Joos Streefkerk
 - landschapsschilderijen van Martina Vieten, met als titel: *Herschapen land*

5. Pastoraat, diakonaat en geestelijke begeleiding

In de afgelopen ca. 25 jaar was pater Paul Reehuis o.carm. als pastor aan het Titus Brandsma Memorial verbonden en heeft hij veel mensen die bij het TBM aanklopten met levens- en geloofsvragen of met problemen rond dakloosheid, illegaal verblijf in Nederland, financiële moeilijkheden en dergelijke te woord kunnen staan en helpen. Ook ging hij op bezoek bij mensen in hun thuissituatie wanneer ze daarom vroegen. Soms volgden er uit zijn pastorale contacten speciale liturgievieringen zoals uitvaarten, doopvieringen, toetredingen tot de RK kerk, ziekenzalving e.d. Vanwege het herseninfarct dat hem in oktober 2021 trof heeft hij die werkzaamheden moeten staken. In de loop van het jaar heeft hij enkele van deze contacten weer iets opgepakt, maar besloten is dat hij niet langer als pastor beschikbaar is. Paul Reehuis vierde op 28 juli zijn 80^e verjaardag.

Diverse mensen in en rond het Titus Brandsma Memorial zijn opgeleid tot geestelijk begeleider en voeren regelmatig gesprekken in het TBM om mensen op hun geestelijke weg te begeleiden.

6. Gebruik en verhuur

In het bezinningscentrum komen allerlei mensen bijeen voor bezinning, vergaderingen en andere samenkomsten. We kunnen die onderscheiden in:

- a. *Bezinningsgroepen* die zelfstandig functioneren en een binding hebben met het Titus Brandsma Memorial verbonden
 - verschillende bijbel- en gespreksgroepjes
 - samenkomsten van de Eliagemeenschap
 - leden van Karmelkring regio Nijmegen
 - een Karmelregel groep
 - leesgroepje 'Evangelische Peerle'

- b. *Vergaderingen en bijeenkomsten* van met het Titus Brandsma Memorial en de Karmel verbonden groepen, zoals
 - het bestuur van het TBM
 - de stuurgroep en de werkgroep van de Eliagemeenschap
 - vrijwilligers van de expositie commissie, de websitecommissie, de werkgroep Signalen van Spiritualiteit, de Tituswandeling, de tuingroep, of de kerkwachtengroep
 - het wekelijkse werkoverleg van Ad de Keyzer en Kees Waaijman over de psalmvieringen
 - het bestuur van de stichting Kerkmuziek en Spiritualiteit
 - de redactie van het blad Speling
 - het bestuur van de stichting Vrienden van Titus Brandsma
 - Algemeen en Dagelijks bestuur van de Karmelprovincie
 - allerlei commissies en werkgroepen van de Karmelprovincie en de Karmelfamilie
 - landelijke bijeenkomsten van de Karmelprovincie, Karmelbeweging, Geassocieerden, en de Karmelfamilie
 - het Titus Brandsma Instituut
 - de maandelijkse bijeenkomst van WereldVredesVlam groep
 - allerlei onderling overleg

Het aantal vergaderingen van Karmelgroepen is verminderd ten opzichte van de jaren voorafgaand aan de Coronapandemie. Een deel van de vergaderingen wordt tegenwoordig online gedaan.

c. *Verhuur*

De zalen en spreekkamers van het bezinningscentrum zijn voor derden te huur.

Vaste huurders met series van bijeenkomsten zijn inmiddels geworden:

- Nico Dieteren, vanuit zijn organisatie FIAD (Filosofie Academie Nico Dieteren, zie www.fiand.nl). Dit jaar gaf hij twee maal twee series van 11 colleges.
- De Vrije Academie (zie: <https://www.vrijeacademie.nl/>), een landelijke organisatie die op vele locaties in Nederland colleges, studiedagen, lezingen en excursies organiseert op het gebied van kunst en cultuur. Dit jaar waren er twee series van tien colleges, één van drie colleges en een studiedag in het TBM.
- Een cursus luisteren naar klassieke muziek, onder leiding van Paul Kagenaar, twee series van 6 bijeenkomsten.

Aan het cursusaanbod van deze vaste groepen wordt ook op de website van het TBM aandacht besteed, zie: <https://titusbrandsmamemorial.nl/aanbod-door-derden/>.)

Verder hebben de volgende groepen en organisaties in 2022 gebruik van gemaakt van de mogelijkheid van het huren van ruimten in ons bezinningscentrum:

- Dante Alghieri, een Nijmeegse organisatie die bijeenkomsten organiseert op het gebied van Italiaanse taal en cultuur (4x)
- geestelijk begeleiders van het Platform Ignatiaanse Spiritualiteit
- de Konferentie Nederlandse Religieuzen
- de Radboud Universiteit
- de senioren van de Radboud Universiteit
- Sobrietas
- Stichting de 4daagse
- Tactum (geestelijke begeleiding, 12x)
- het Titus Brandsma Instituut verzorgde dit jaar geen reeks van colleges in het TBM, maar wel twee losse colleges
- Vincent de Paul centrum
- de zuster van JMJ (met een groep van Indiase zusters)

Ook het kerkgebouw is te huur voor concerten, symposia, liturgievieringen e.d.

Zo waren er dit jaar:

- op 27 maart het vanwege corona van 2020 uitgestelde concert van Toonkunstkoor Nijmegen (ca. 300 bezoekers)
- op 12 april een Paasviering van de senioren van de Radboud Universiteit (ca. 40 personen)
- op 11 juni een concert van kamerkoor Audite Nova en het ensemble Sequenza (ca. 150 bezoekers)
- op 17 oktober de jaarlijkse opening van de werkweek voor eerstejaars studenten van PABO Driestar uit Gouda (ca. 175 personen)
- op 10 november een symposium georganiseerd door Speling in samenwerking met uitgeverij Skandalon (ca. 150 personen) (zie foto)
- 1 huwelijksviering en 5 uitvaarten

7. Bijzondere activiteiten en contacten

a. WereldVredesVlam

Op het plein voor de Titus Brandsma gedachteniskerk brandt sinds 2010 de WereldVredesVlam. De WereldVredesVlam Nijmegen organiseert maandelijks op de eerste donderdag van de maand, 's avonds om 20.00 uur een openbare wake bij de Vredesvlam. Daarna wordt gewoonlijk koffie en thee gedronken en nagepraat in één van de zalen van het TBM.

b. Nijmeegs Byzantijns Koor. Al jarenlang repeteert het Nijmeegs Byzantijns Koor op maandagmiddag in de Titus Brandsma gedachteniskerk (september-juni), en wordt er maandelijks op de tweede zaterdag van de maand een Byzantijnse viering gehouden in de kerk, waarbij het NBK zingt. Na die viering wordt dan door de leden van het koor met elkaar een kopje koffie/thee gedronken in één van de zalen van het TBM.

Dit jaar vond er overleg plaats tussen de besturen van het TBM en het koor over een bescheiden financiële bijdrage voor het gebruik van de kerk voor de vieringen en duidelijker afspraken over de vergoeding voor koffie en thee.

c. Kranslegging 4 mei. Jaarlijks legt het TBM samen met het Titus Brandsma Instituut bij de gemeentelijke dodenherdenking op 4 mei even na 20.00 uur een krans. Na twee jaren met Coronabeperkingen konden we dat dit jaar weer doen.

Ook hebben we vóór 20 uur de klokken geluid.

d. Herdenking bombardement. Ook dit jaar hebben we op 22 februari, bij de herdenking van het bombardement op Nijmegen in 1944 om ca. 13.30 uur op verzoek van de gemeente de kerkklokken geluid.

e. Open Monumentendagen. Jaarlijks doet het TBM mee met de nationale Open Monumentendagen in het tweede weekend van september, dit jaar viel dat op 10 en 11 september. We hadden het zo gepland dat de opening van de expositie van aquarellen van Aafke Holman in dit weekend viel. We telden ongeveer 160 bezoekers.

f. Werelddag van verzet tegen extreme armoede. In samenwerking met ATD Vierde Wereld, in het bijzonder de groep uit Heerlen, is er op 16 oktober een kleine bijeenkomst geweest op het kerkplein bij de gedachtenissteen van Joseph Wresinski (oprichter ATD Vierde Wereld) om het lijden en de moed van mensen in armoede te gedenken. Daarna was er gelegenheid elkaar te ontmoeten en een kopje koffie te drinken.

g. Vierdaagse van Nijmegen. Bij de slotdag van de Vierdaagse is het altijd zeer druk rond de kerk en

we ontvangen dan ook meer bezoekers in de kerk. In overleg met de gemeente Nijmegen dient de kerk als noodlocatie in geval calamiteiten. De Vierdaagse organisatie (Stichting de 4daagse) huurde weer een zaal, voor de opvang van twee bands die om en om spelen bij de intocht.

- h. Vrijheid in het Rijk van Nijmegen. In december 2021 werden we benaderd door Wiel Lenders, directeur van het Vrijheidsmuseum in Groesbeek en het WO2 infocentrum in Nijmegen, of wij interesse hadden om mee te doen in het netwerk 'Vrijheid in het Rijk van Nijmegen'. In dit netwerk

werken allerlei groepen en organisaties in het Rijk van Nijmegen samen, die iets met het herdenken van de Tweede Wereldoorlog hebben, met het oog op de maatschappij van vandaag en morgen. Dit netwerk bleek al enkele jaren te bestaan, sinds de provincie Gelderland geld ter beschikking had gesteld voor een wat grotere viering van 75 jaar bevrijding in 2020, en daar een aantal nieuwe voorwaarden aan had verbonden, zoals de samenwerking van diverse groepen. Door de berichten rondom de aanstaande heiligverklaring van Titus Brandsma had men opeens ook aan ons gedacht. Sinds de vergadering van het netwerk op 14 december 2021 participeert het TBM in dit netwerk.

Behalve deelname aan de vergaderingen heeft dit contact dit jaar geleid tot:

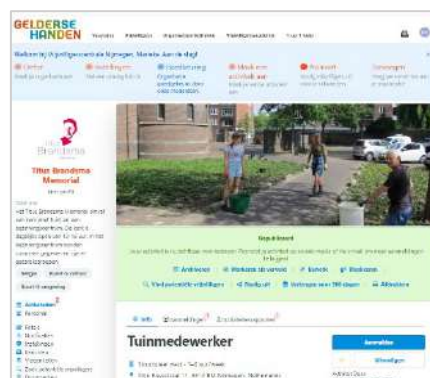
- contact met Wiel Lenders, directeur van het Vrijheidsmuseum in Groesbeek en het WO2 infocentrum in Nijmegen;
- een 3D presentatie van de schoenen van Titus Brandsma in het WO2 infocentrum
- contact met Teddy Vrijmoet, directeur van Cultuurhuis de Lindenberg, waar onder andere het initiatief voor de Titus Courant uit voort gekomen is, dat tijdens het democratiefestival Grondfest in september is aangeboden, en waar met name jongeren aan gewerkt hebben; een rondleiding door de gedachteniskerk tijdens dit festival werd afgelast in verband met te weinig aanmeldingen;
- versterking van het contact met de 'Vereniging Behoud Dorpsgezichten' in Groesbeek, die zich o.a. inzet voor de gedachtenis van de zalige Karl Leisner; op 7 februari hebben we gezamenlijk in een persconferentie een brochure kunnen presenteren '**Karl Leisner en Titus Brandsma eindelijk samen verenigd**' waarin onder meer het na onderzoek gebleken contact dat er geweest is tussen Titus Brandsma en Karl Leisner in concentratiekamp Dachau werd bekend gemaakt;
- contact met Monika Kaiser-Haas nicht (oomzegger) van Karl Leisner en vice-voorzitter van de Internationaler Karl-Leisner-Kreis (IKLK);
- contact met wethouder Tobias van Elferen, waarbij tijdens een bijeenkomst de aanwezige groepen van het netwerk (inclusief het TBM) zich aan hem konden presenteren.

- i. Religieus erfgoed Nijmegen. Sinds 2019 is de gemeente Nijmegen bezig met het opstellen van een agenda voor religieus erfgoed in Nijmegen. Daarvoor is contact gezocht met de besturen van religieuze gebouwen in Nijmegen, ook met die van het TBM. Eind 2021 zette de gemeente een nieuwe fase in omdat ze een visiedocument over het religieuze erfgoed wilden opstellen. Daarbij gaat het vooral over de problematiek rondom (leegkomende) religieuze gebouwen.

Op 24 februari hebben we deelgenomen aan een vergadering georganiseerd door de gemeente met de besturen van religieuze gebouwen onder het motto: "Bouwstenen aanpak religieus erfgoed Nijmegen". In december ontvingen we het "Uitvoeringsprogramma aanpak religieus erfgoed Nijmegen".

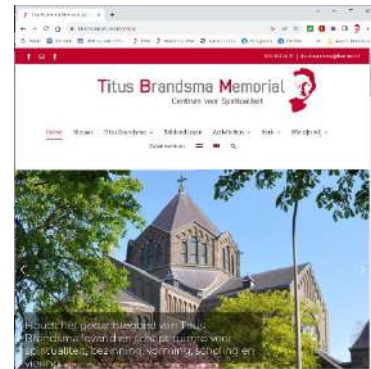
- j. Vrijwilligers centrale. Sinds enkele jaren staan er advertenties voor vrijwilligers die kerkwacht of tuinwerker rond de kerk zouden willen worden vermeld bij de Vrijwilligers centrale. Tot 2019 was dat een Nijmeegse instelling. Sinds 2021 is de regio vergroot en heet de Vrijwilligers Centrale: Gelderse Handsen. We beheren daarop een eigen pagina. Slechts een enkele keer is daar dit jaar op gereageerd. Er zijn geen blijvende vrijwilligers uit voortgekomen.

8. Public Relations

a. Eigen communicatie

- Website. Ook dit jaar is er weer hard gewerkt door een kleine werkgroep aan het bijhouden en verder ontwikkelen van de website: www.titusbrandsmamemorial.nl. Ons cursusaanbod wordt bijgehouden, er is een afdeling ‘biddend leven’ ontwikkeld (zie de bijzonderheden daarover eerder in dit verslag, onder bezinningsaanbod), er kwam een speciale website over bijzonderheden rondom de heiligverklaring van Titus Brandsma, er is een eigen beeldmerk voor de heiligverklaring ontwikkeld (die ook als bord buiten op de kerk kwam), er zijn diverse nieuwsberichten gepubliceerd, over de heiligverklaring van Titus, de exposities en dergelijke, een aantal pagina's zijn verder uitgebouwd.
- Facebook. Sinds 2019 beheert het TBM twee Facebook pagina's. De pagina ‘Signalen van Spiritualiteit’ begon als pagina om de cursusavonden met deze naam onder de aandacht te brengen, maar is uitgegroeid tot een pagina die ook andere activiteiten van het TBM vermeld en ook wel berichten over Titus Brandsma opneemt. Het aantal vrienden van deze pagina is gegroeid naar ca. 250 vrienden. De ander pagina heeft als naam Titus Brandsma Memorial, en is een pagina als religieuze instelling. Hierop worden vooral berichten over het kerkgebouw en over Titus Brandsma gepost. Het aantal volgers is flink gegroeid naar ca. 300 mensen. In 2023 hebben we met enige regelmaat berichten op de beide facebookpagina's gepost.
- 'Tekenen van leven'. Sinds de eerste corona lockdown in maart 2020 is de toen ontwikkelde e-mail nieuwsbrief onder de naam ‘tekenen van leven’ een gewaardeerd communicatiemiddel geworden. De beheerder van het TBM bericht daarin in woord en beeld over kleine en grotere gebeurtenissen in en om het Titus Brandsma Memorial. Het aantal abonnees bleef stabiel rondom 250. Enkele mensen ontvangen de nieuwsbrief per post. Elk ‘teken’ wordt ook op de website geplaatst, en zijn daar ook allemaal terug te lezen³. In 2023 zijn er 28 ‘tekenen van leven’ verschenen.
- Folders en affiches. Van cursussen en andere bezinnende bijeenkomsten georganiseerd door het TBM worden behalve de berichten op de website en de facebookpagina ook altijd folders en affiches gemaakt die in de kerk en het bezinningscentrum worden neergelegd en opgehangen. Enkele folders, zoals die van de cursus ‘biddend leven – in de ruimte van de psalmen’ wordt ook via andere Karmelitaanse centra van spiritualiteit verspreid.

b. Titus / TBM in de media

In dit jaar van de heiligverklaring van Titus Brandsma is er over Titus Brandsma ontelbaar veel gepubliceerd in alle mogelijke media.

Voor publiciteit rondom Titus Brandsma in contact met het TBM verwijzen we naar hoofdstuk 1, in dit jaarverslag.

Een aantal keren verscheen er dit jaar in wijkkrant De Zeeheld een groter of kleiner artikel over het TBM. In september 2022 verscheen er zelfs een prachtige dronefoto van onze kerk op de voorkant.

9. Groot onderhoud en financiën

a. Groot onderhoud

- Kerkgebouw. De Titus Brandsma gedachteniskerk is een rijksmonument. Dat betekent onder andere dat we een beroep kunnen doen op tegemoetkoming van de kosten van onderhoud van

³ Zie: <https://titusbrandsmamemorial.nl/titus-brandsma-memorial-centrum-voor-spiritualiteit/nieuws/archief-van-een-teken-van-leven/>.

het gebouw, via de SIM (Subsidie Instandhouding Monumenten). Deze subsidie is door het bestuur van het TBM in 2017 aangevraagd en in 2018 toegekend voor de periode van 2018-2023.

Jaarlijks wordt het kerkgebouw geïnspecteerd door Monumentenwacht Gelderland. De adviezen en aanbevelingen door de Monumentenwacht worden zo zorgvuldig mogelijk opgevolgd.

Dit jaar hebben er grote onderhoudswerkzaamheden plaatsgevonden. Belangrijk onderdeel daarvan was het bijwerken van de voegen in de koepel. Kort na de feestelijkheden rond de heiligverklaring is begonnen met het bouwen van de steigers. Hoewel het werk wegens omstandigheden enkele maanden heeft stil gelegen heeft men zo goed als alle werkzaamheden dit jaar kunnen afwerken.

- Tuin rond de kerk. Dit jaar is er ook weer door een (kleiner wordend) groepje vrijwilligers wekelijks in de tuin rondom de kerk gewerkt, in de periode van maart-november. De in het voorjaar van 2020 opnieuw geplante hedera is op de meeste plaatsen goed aangeslagen, maar ook het onkruid groeit goed rondom de kerk, en is niet helemaal goed te bedwingen door de vrijwilligers. Nu er aan het eind van het seizoen nog iemand afscheid genomen heeft, maken we ons zorgen over het onderhoud van de tuin in het nieuwe jaar.

In april heeft de groenvoorziening van Stichting Carmel College, waar we sinds enkele jaren goede contacten mee hebben, een heel aantal nieuwe hedera voor ons geplant, daar waar kale plekken waren ontstaan.

b. Financiën

Het Titus Brandsma Memorial ontvangt haar inkomsten in de vorm van:

- giften via kerkbijdrage, collecten, misintenties en speciale giften
- verkoop van kaarsen in de kerk, boeken en devotionalia rond Titus Brandsma
- cursusgelden, betaling voor gebruik van consumpties, verkoop van psalmvieringen, e.d.
- verhuur van zalen
- verhuur van de grote parkeerplaats
- verhuur van de kelder en de zolder van de sacristie
- subsidie volgens de SIM (de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten, een speciale subsidieregeling voor rijksmonumenten die geen woonhuis zijn)

De jaarrekening 2022 is te vinden op de website (www.titusbrandsmamemorial.nl/anbi-status/).

10. Organisatie

a. Stichting, bestuur en beheer

Het Titus Brandsma Memorial (TBM) is een project van de Karmelorde in Nederland.

De Stichting Titus Brandsma Memorial draagt zorg voor het beheer van het TBM. Deze stichting heeft een ANBI status. Bestuursleden van de stichting TBM waren in dit jaar: Ir. H.L.P. Faassen (voorzitter), Mr. B.L.M. Jansen (penningmeester), C.J.M. van de Burgt (bouwzaken), mw. G.W.M. van der Loop (secretaris) M.M.M.G. Raemaekers (organisatie), Prof. Dr. C.J. Waaijman o.carm. (Karmel).

Het bestuur vergadert ongeveer elke twee maanden. Dit jaar is er extra veel aandacht besteed aan het groot onderhoud, het begin van de energietransitie en de heiligverklaring van Titus Brandsma.

Jaarlijks is er overleg met het bestuur van de Karmelorde.

Het dagelijks beheer is in handen van zr. Marieke Rijpkema o.carm. De Karmelorde heeft haar voor deze functie vrijgesteld.

b. Eliagemeenschap

De groep mensen die deelneemt aan de vieringen rond het Evangelie 's avonds en op de zondagmorgen wordt de Eliagemeenschap genoemd. Het is een liturgische gemeenschap van leken en religieuzen. De Eliagemeenschap heeft een werkgroep die verantwoordelijkheid draagt voor de vormgeving van de liturgie. Voorzitter is zuster Laetitia Aarnink JMJ (zie foto). Deze groep komt gewoonlijk drie keer per jaar bij elkaar om praktische zaken m.b.t. de vieringen te bespreken en zich samen te bezinnen en te scholen op het gebied van liturgie en spiritualiteit. Ook houdt zij gewoonlijk twee maal per jaar een bezinningsdag. Voor de grotere kring van belangstellenden is er meestal twee keer per jaar een deelnemersbijeenkomst, waarbij ook deze mensen kunnen meedenken en meepraten over de praktijk, het beleid en spiritualiteit met betrekking tot de liturgie. Jaarlijks is er een bijeenkomst met de penningmeester van het bestuur van het TBM over de financiën.

De Karmelgemeenschap die woont in hetzelfde pand als het bezinningscentrum van het TBM maakt deel uit van de Eliagemeenschap, en draagt de verantwoordelijkheid voor psalmvieringen, stiltevieringen en de Karmelregelviering.

c. Vrijwilligers

Een bijzondere vrijwilliger van het Titus Brandsma Memorial waar we in verband met verhuizing naar een verpleeghuis aan het begin van het jaar afscheid van hebben moeten nemen is zr. Riet Velthuis o.carm. Sinds de oprichting van het Titus Brandsma Memorial was ze actief betrokken bij allerlei werkzaamheden. De laatste jaren vooral als contactpersoon voor de kerkwachten, waarvoor ze ook elke dag de kerkdeuren open deed. Maar vele jaren ook zorgde ze voor de (organisatie) van het schoonhouden van de kerk, het bijhouden van de voorraden kaarsen en liturgiebenodigdheden, verkoop van boeken en vele andere bezigheden. Ze maakte ook graag contact met bezoekers van de kerk.

Alle activiteiten van het Titus Brandsma Memorial worden gedragen door de inzet van zo'n 100 vrijwilligers. Een greep uit hun werkzaamheden:

- kerkwacht zijn, dankzij hen kan de kerk elke dag open zijn van 10 – 16 uur
- liturgie: het voorgaan, de voorzang, muzikale begeleiding, het samenstellen van liturgie, roosterindeling, het druk en kopieerwerk, kosterschap
- schoonmaak van de kerk
- zorg voor de kaarsen en de bloemen
- opzetten en begeleiden van bezinningsbijeenkomsten en cursussen
- begeleiden van de Tituswandeling

- rondleidingen geven door en om de kerk
- receptie: ontvangst, koffie/thee verzorgen, telefoon aannemen
- website bijhouden en ontwikkelen
- fotografie
- exposities verzorgen
- technisch klein onderhoud
- bestuur
- en verder vele hand- en spandiensten.

Zonder hun grote betrokkenheid en inzet zou het onmogelijk zijn het Titus Brandsma Memorial draaiende te houden. We zijn hen zeer dankbaar!

Marieke Rijkema, beheerder